

לחמתי בישראלים

דלגם. לאחור", אמר לנו והוסיף: — "הכינו עמדות אלה מראש!"

הוא התרה בנו כי הישראלים — כחם בערמתם ובתחבולותיהם, וכי אין, על-כן, להשאיר להם פתח איזה שהוא להתחכמויות-תמרון. "אנחנו נכריח אותם לנפץ את ראשיהם בהתקפות חזיתיות על המערך העיקרי שלנו", אמר בתוקף.

הוראותיו בוצעו. לאחר שעמלנו עוד מספר ימים היה לנו מערך הררי מבוזר — מלאכת-תפארת! מעצמנו חידדנו את מוחותינו במאמץ להגיע לקביעת מספר רב ככל-האפשר של האפשרויות הפתוחות לפני האויב — ונקטנו אמצעים כדי לנגוד את כולן. השקענו עמל ומחשבה רבים בתכנון התקפות-הנגד שלנו למיניהן. התקנו מספר רב של עמדות חליפין לטנקים ולתותחים — כדי להטעות את האויב ולשבש את תכניותיו. זה היה מעשה-בעתו, כיון שמשוטים ישראלים כיבדונו בביקורי-צילום קצרים.

מולנו עמדו, לפי הערכת המודיעין, כוחות חטיבה ישראלית שהיתה מחזיקה בקו-הגנה ארוך, ומשימתה העיקרית לחפות על ריכוז הכוחות אשר נועדו לתקוף אותנו. סימנים שונים העידו על ריכוז כוחות כזה בשטחים המתים שמעבר לרוכסי הגבעות אשר נכוננו. דרכנו עצמנו לקראת ההתקפה הישראלית, בהרגשה כי עשינו כל אשר לא-לידנו, אם לא למעלה מזה, כדי לשבור אותה.

ובכן, אהדל "למתוח"... המדובר הוא ביחידת "ביום-אויב" ישראלית, אשר הוטל עליה להתייצב בפני חטיבה ישראלית, במסגרת תרגיל-חטיבתי מ-בוקר. גם אנו, ה"אויב" וגם החטיבה המתורגלת כפופים היינו למנהלת-התרגיל, והיא-היא שהדריכה אותנו בכל מעשינו. מטרת התרגיל היתה, כרגיל, לבחון נושאי-לחימה-ומנהלה שונים; וזאת — מלבד הברכה שבעצם תרגולה של חטיבת-מילואים בתנאים הקרובים ככל-האפשר למציאות הקרב. אף אחת מן התרגילים או התמוננים שזכיתי לחוות בהם עד כה לא הגיעו, לדעתי, למידה כזאת של מציאותיות...

דבר הלמד-מענינו הוא, שלא כל מה שנאמר בפתיחת רשימתי נעשה בממש, אולם מפקד יחידת ביום-האויב הצליח באמצעים המעטים שניתנו לו להתקין התקנה-שלדית את המערך שתואר לעיל, אותו הגתה מנהלת התרגיל; ויתרה מזאת — הוא

זה לא מכבר נמנית על יחידה שלחמה בכוחות ישראלים, תפקידי בה היה קצין-מבצעים. לישראל-לים התוקפים היה יתרון מספרי של שלושה לאחד. אפס, השטח היה "לצדנו": זה היה שטח הררי הקשה עד-מאוד לתנועת רכב, ובמקומות רבים — גם ל-תנועת רגלים. אנו החזקנו בשטח הגבוה, והאויב ה-ישראלי הסתער עלינו מן העמק.

הגדוד שלנו השתתף קודם-לכן, כחלוץ כוחותינו, בפלישת-הפתע לתחומי ישראל, התקדמנו, לאחר ש-שברנו את התנגדותם הקשה של הישובים הישרא-ליים המעטים שבגורתנו, והתבססנו במבואות ההרים, החולשים על הגתילים המעטים שבאיזור. תשושים היינו, אך נצחונותינו ההתחיליים שלהבו את הרוחות, ובמלוא המרץ התחלנו מתבצרים, כשהחלטתנו נחושה להכות לאחור את התקפת-הנגד הישראלית הצפויה לנו. זרענו שדות-מוקשים לפני מוצבינו, הרסנו את הדרכים המעטות הנוחות לרכב, ופרשנו לפני מערכנו העיקרי מסך של מוצבי-חוזן. מפני שריון לא חששנו ביותר, והמצב באויר היה שקול.

סיכוינו להחזיק מעמד היו, איפוא, גדולים למדי. אולם ותיקי מלחמת ישראל-ערב שבקרבתנו זכרו יפה את אורח-הלחימה המסוכן שהיה מקובל כל-כך על אויבינו — אורח התקפת-ההסתננות הלילית, הבאה על פי הרוב במפתיע, מעמקי-האגף או מן העורף, והיוצרת מגע-גוף עוד בטרם הופעלו אשי-המגן וההסננה.

"אצלנו לא יהיה כדבר הזה", רטן מפקד החטיבה למג"ד שלי, בבואו לסקור את המוצבים, צעדתי אחריהם ורשמתי את הערותיו. "שים מארבים בכל ערוץ ובצד כל דרך, החל משקיעת החמה ועד זרי-חתה", אמר למג"ד, כשהוא מצביע על שני ואדיות המוליכים אל עומק גורתנו, ועל דרך המתמשכת מישוב עברי שבשטח-ההפקר ועולה במפוחל אל מתחמנו. "סתום במארבים ובתשמועים את הפרצות שבשדות-המוקשים הטקטיים. השתמש בהרבה מוק-שית-אורה".

המח"ט שלנו החזיר בכל דרגי הפיקוד את ה-שאיפה להלחם על כל שעל אדמה. "כאשר יותקף מוצב-חוזן על ידי כוחות עדיפים מאוד, ואנשיו יאל-צו לסגת, הם לא יחזרו מיד אל הכוח העיקרי! עליהם להטריד את האויב באש מעמדות עורפיות-יותר, ולנהל קרב-השהיה עם החלוץ שלו תוך-כדי

החדיר באנשיו את "רוח-המשחק", עד כי היו נכונים להרחיק לכת במילוי תפקידם — ולשמש "אויב כדת וכדין".

כל איש-צבא אינו נקי מאותה סקרנות טבעית, המבקשת לדעת כיצד נראים צבא-שלו ופעולותיו בעיני האויב הלוחם בו. בהביטנו ב"בעיני אויב" על החטיבה הישראלית המתורגלת, ציפינו בקוצר-רוח להתקפתה. כיצד תנהל התקפה זאת, מה יהיו כיוונה הכללי ושלביה — זאת ידענו מתוך "תחזית-האירועים הבסיסית" של "תיק-התרגיל"; אלא שדבר זה לא ריפה כלל את המתח, שהרי העיקר הוא הביצוע, ומה עוד שאת "זירת-הקרבות" החל אופף "ערפל-המלחמה" המלאכותי, אותו יצרה מנהלת-התרגיל באמצעות דוחות-מודיעין שמסרה למתורגלים, ב"תוקף היותה גם המפקדה-הממונה שלהם. אנחנו — ביום-האויב — היינו כמובן בסוד-הענינים של מנהלת-התרגיל, ושותפים ליצירת "ערפל-המלחמה". המערך-ההררי המבוצר שלנו היה מוכן ומזומן לפגוש את התקפת הישראלים, אותה בישרו סיורי-הלילה שלהם. הבקרים של מנהלת-התרגיל, שנתלו אל הסוירים, עמדו, כמובן, בקשרי אלחוט עם כוחות "ביום-האויב" — ודאגו להפגישם, במקומות שנקבעו-מראש, עם הסוירים הישראלים. שדות-המוקשים שעליהם עלו הסוירים, בוימו באמצעות מוקשי-תאורה; משימות אש-מגן ואש-סכנה — באמצעות לבני-חבלה מופעלות-חשמל. אש הנשק-הקל בוימה בקליע-עץ. גדרות-התיל בוימו על ידי... גדרות-תיל ממשיות. הסוירים חזרו לבסיסהם כשהם נושאים עמם את הרושם הדרוש, כי היריב מבוצר כהלכה, ערני ופעלתני. ביום נערכו סיורי-אוויר.

בקוצר-רוח המתנו לתוצאות הערכת-המצב של מפקד הכוח התוקף, שנעשתה לפי הנתונים אשר סופקו ע"י הסוירים. משהסתמנה תכנית הפעולה שלו, נשמנו לרוחה; היא עלתה בקנה-אחד עם "פתרון בית-הספר" של מנהלת-התרגיל, אשר על-פיו תוכננו היערכות כוחות "ביום-האויב" ותנועותיהם הבאות. ביצועה של התכנית החל בלילה. מודר-כיום באלחוט על ידי בקרי מנהלת-התרגיל המסופחים אל היחידות התוקפות. תפסנו מארבי "ביום-אויב" עמדות בצד נתיבי-התנועה של הגדודים ה-

תוקפים. הגדודים עלו על המארבים, וסבלו אבידות — עוד קודם שהגיעו אל מוצבי-החזן. מכאן-ואילך התנהלו קרבות שוצפים; תחילתם היתה בבקעה — וסופם בא. כעבור חמישה ימים, בהכבש היעדים הרמים ביותר, ובהתפתח התקפת-נגד מוחצת של כוחות "ביום-האויב", התרגיל הופסק בעת שההתנגשות הגיעה לשיאה — כאשר גילו הישראלים יכולת-תגובה מוחצת לא-פחות כלפי התקפת-הנגד שנערכה עליהם. כל יום וכל לילה באותם חמש היממות היה גדוש לקחים. סקרנותנו באה על סיפוקה המלא.

מאליה מתבקשת השואה בין "ביום-האויב" שלנו ובין "התוקפן" — זה כינויים של כוחות "ביום-האויב" רבי-המוניטין של צבא ארה"ב. גם יחידות-המשנה הלוחמות של "ביום-האויב" שלנו לבשו מדים השונים ממדיהם של החיילים הישראלים; הרב"ט נחום סלומון, שנפל בשבי הישראלים (ובינינו לבין עצמנו — הופל לירייהם, למען יספר להם דברים שביקשה להגניב למוחם מנהלת-התרגיל) העיד על עצמו שהוא נחאס סולימאן אבן-תופיק אבו נחאס, מכפר זה וזה שבמדינה שכנה זו וזו. הוא שיחק את תפקידו בעקביות רבה. זאת ועוד — במרוצת התרגיל, כאשר חיילי "ביום-האויב" החלו "מתמזגים עם תפקידם", כבמאמר מבקרי-התיאטרון, נמצא צורך להסביר להם שוב, שלא יפריזו בכך — שהרי אין זה תרגיל דו-צדדי מובהק, בו נקבע, בסופו-של-דבר, מי ניצח ומי (בושה וכלימה!) נוצח, אלא תרגיל חבוקר, שהכל בו צפוי מראש, וכל עיקרו — תרגולה של יחידה מסוימת בתנאים מסוימים, ובדיקת נושאים שונים במהלכו של קרב. הוגד להם כי הם, לי-מעשה, מדריכיה של היחידה המתורגלת. בכל זאת, נטו הם לעתים "להלחם עד טיפת הדם האחרונה..." הכפל את הגישה התוקפנית הזאת עשרה-מונים — וקרבת אל הרוח שפיעמה את "הצד הישראלי". הודות לאוירת-המציאות של התרגיל, הגיעו הדברים לידי כך, שלא אחת חששנו שמא תפרוץ "מלחמת-אחים" אי-פה אי-שם.

המנצח היה — כך אומרים שני הצדדים — צה"ל.

עתודאי"